

ЕСТЕТИЧНА КОМПЕТЕНТНІСТЬ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ПЕДАГОГІЧНОЇ ОСВІТИ: СТРУКТУРНО-ФУНКЦІОНАЛЬНА МОДЕЛЬ

У статті розглянуто структурно-функціональну модель формування естетичної компетентності майбутніх педагогів засобами хореографічного мистецтва як систему, яка забезпечує ефективність цього процесу. Естетичну компетентність потрактовано як складову загальнокультурної підготовки здобувачів вищої педагогічної освіти. Проаналізовано компонентну структуру педагогічної моделі, виокремлено основні її блоки – цільовизначення, базовий, організаційний, реалізаційний, рефлексивний та розкрито їхнє змістове наповнення. Обґрунтовано функціональні взаємозв'язки між структурними складовими моделі.

Ключові слова: заклад вищої освіти; концепція, компетентнісний підхід; компетентність; професійна компетентність; освітній процес; структурно-функціональна модель; система; хореографія; мистецтво; естетика.

Постановка проблеми. Питання формування естетичної компетентності майбутніх педагогів досить часто порушується в сучасних наукових працях. Проте педагогічне моделювання цього процесу розглядається в небагатьох з них. З огляду на те, що педагогічне моделювання є одним із методів наукового пізнання, який полягає у створенні та використанні моделей педагогічних об'єктів, процесів та явищ. За допомогою цього інструменту стає можливим виявити сутність, закономірності та зв'язки педагогічного процесу, спрямованого на формування естетичної компетентності майбутніх педагогів, а також прогнозувати та управляти ним. На нашу думку, актуальність дослідження зумовлена ще й тим, що у нинішніх соціально-політичних умовах, коли культурне визначення індивіда має екзистенційне значення, постановка проблеми формування естетичної компетентності у кожного здобувача вищої педагогічної освіти, незалежно від профілю спеціальності,

набуває особливої ваги, так як естетична компетентність вчителя є важливим засобом формування світобачення майбутніх учнів та інструментом розвитку культурного середовища. Актуальність цієї проблеми зумовлює пошуки відповідних підходів до моделювання процесу підготовки майбутніх педагогів з урахуванням ефективних засобів досягнення визначеного результату.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Серед актуальних проблем педагогічного моделювання процесу формування естетичної компетентності майбутніх педагогів, які розглядаються в сучасних дослідженнях, є: визначення цілей та змісту освітнього процесу, його форм; обґрунтування структури та критеріїв оцінки рівня розвитку досліджуваного об'єкту; визначення відповідного діагностичного інструментарію; розробка та апробація інноваційних педагогічних методів, які сприяють розвитку естетичних здібностей, цінностей, смаку, стилю та естетичної культури майбутніх педагогів у межах їхньої предметної спеціальності. Серед досліджень, які пропонують моделі розвитку естетичної компетентності, хочемо виділити праці В. Аторіної (2021), Л. Глазунової (2013) та Лян Цзе (2021) і вважаємо за доцільне проаналізувати їх у контексті проблематики даної статті.

У дисертаційному дослідження Л. Глазунової (2013) розроблено і теоретично обґрунтовано модель формування естетичної компетентності майбутніх учителів-філологів, яка базується на використанні народознавства. Дослідниця розглядає її як систему педагогічних умов, методів та засобів, спрямованих на розвиток естетичних знань, умінь, цінностей і смаків студентів-філологів на основі вивчення народної культури, мови, літератури та мистецтва. Цільовий блок моделі визначає педагогічні умови, а також структурні та функціональні складові естетичної компетентності майбутніх учителів-філологів. Далі виокремлено організаційно-практичний блок, де розкриваються різноманітні форми, методи та засоби організації навчально-пошукової діяльності студентів-філологів на основі народознавчого матеріалу, а також способи стимулювання їхнього естетичного інтересу та художньо-образного мислення. Завершує модель контрольно-результативний блок, який розкриває критерії

та рівні сформованості естетичної компетентності майбутніх учителів-філологів через використання народознавства (с. 9-11).

Науковий інтерес у призмі нашого дослідження складає модель розвитку естетичної компетентності майбутніх педагогів дошкільних закладів, розроблена В. Аторіною (2021). Ця модель охоплює такі блоки: цільовий, методологічний, організаційний, змістовий, діяльнісний та результативно-оцінний. У змісті цільового блоку – мета та завдання, спрямовані на формування компонентів естетичної компетентності майбутніх педагогів дошкільних закладів. Методологічний блок В. Аторіна репрезентує як фундамент моделі, яка побудована на основі таких підходів, як «аксіологічний, системний, компетентнісний, особистісно-орієнтований, діяльнісний та технологічний» (с. 3). Організаційний блок моделі розкриває її структуру, охоплюючи організаційні умови, необхідні для забезпечення освітнього процесу. У змістовому блоці представлено освітню програму та відображено компонентну структуру естетичної компетентності. Діяльнісний блок моделі, розробленої В. Аторіною (2021), включає методи, технології, форми та засоби навчання. Аналітику системи забезпечує результативно-оцінний блок, у якому передбачено аналіз та оцінку результатів освітнього процесу загалом та його окремих елементів, спрямованих на формування естетичної компетентності майбутніх педагогів дошкільних закладів, зокрема (с. 130-147).

До переліку цих наукових розвідок слід додати дисертаційне дослідження Лян Цзе (2021), у якому розроблено та теоретично обґрунтовано модель формування естетичної компетентності в майбутніх учителів музичного мистецтва. Вона включає три блоки. Блок цілепокладання презентує мету наукової роботи – розвиток знань студентів у сфері естетики та їх особистісний, творчий і професійний зріст. У змістовому блоці описано структуру освітнього процесу з урахуванням естетичної орієнтації. Цей блок пропонує ефективні форми організації навчальної та творчої діяльності студентів, а також методи, спрямовані на підвищення їх особистісного та професійного розвитку. Основу змістового блоку складають педагогічні умови, які сприяють формуванню естетичної компетентності майбутніх учителів музичного мистецтва. Третім є результативний блок,

який включає систему особистісних якостей педагога, що становлять основу для його естетичної компетентності. Ці якості спрямовані на практичний розвиток і професійне зростання (с. 113-125).

У представлених наукових дослідженнях естетична компетентність розглядається як фахова та пов'язується зі специфікою конкретної педагогічної спеціальності. Такий підхід, на нашу думку, певною мірою звужує горизонти бачення загальної підготовки здобувачів вищої педагогічної освіти.

Метою статті є розгляд авторської педагогічної моделі формування естетичної компетентності майбутніх педагогів засобами хореографічного мистецтва, яка поєднує структурний аналіз, функціональне моделювання та презентує естетичну компетентність як складову загальнокультурної підготовки здобувачів вищої педагогічної освіти.

Методи дослідження. Для досягнення поставленої мети визначено методи: аналізу, узагальнення та порівняння основних теоретичних положень, викладених у наукових дослідженнях, у яких розглядається проблема формування естетичної компетентності майбутніх педагогів; структурно-функціонального моделювання, що застосований для розробки педагогічної моделі, яка представлена у статті.

Виклад основного матеріалу. У науковій літературі моделювання визначено як процес створення образу певного об'єкта-оригіналу, який називається моделлю. Ця модель у певних умовах може відтворювати властивості та характеристики оригіналу, які знаходяться у полі інтересів дослідника, і водночас надає зручності, видимості, легкості управління та інші переваги. З визначення очевидно, що модель має цільовий спрямований характер. Це означає, що вона не просто копіює об'єкт-оригінал, а розробляється з урахуванням конкретної мети відтворення конкретних властивостей об'єкта, що підлягає моделюванню (Мартинець, 2015, с. 8).

Педагогічне моделювання визначається як науково обґрунтоване структурування педагогічного процесу або його складових, яке має за мету допомогти досліднику вирішувати завдання, прогнозувати, проектувати, аналізувати та оцінювати

педагогічні явища. Воно використовується для пізнання, вивчення, оптимізації та управління педагогічною діяльністю (Султанова, 2016). Педагогічне моделювання вважається ефективним засобом для вирішення конкретних освітніх проблем та професійно-педагогічних завдань різного рівня, так як воно враховує мету, структуру, функції, компоненти, елементи та підсистеми педагогічного процесу (Сущенко, 2010). Застосування педагогічного моделювання базується на системному підході, що трактує педагогічний процес як цілісну систему, складену з елементів, компонентів та підсистем зі структурно-функціональною організацією. Вибір типів, форм і методів педагогічного моделювання залежить від мети, об'єкта, змісту та умов дослідження (Султанова, 2016).

Педагогічне моделювання охоплює різноманітні функції, серед яких пізнавальна, прогностична, дослідницька, організаційна та контрольна-корекційна. Крім того, воно містить ряд складових, таких як: об'єкт моделювання (це педагогічна система або її складові елементи), модель (умовне або реальне відображення об'єкта), методи моделювання (різні способи створення та використання моделей) та критерії моделювання (показники якості та адекватності моделей) (Брюханова, 2015).

Педагогічна модель формування естетичної компетентності здобувачів вищої педагогічної освіти є засобом та концептуальною рамкою, що забезпечує розуміння та пояснення процесів, які відбуваються під час їх навчання, допомагає описати взаємодію між усіма його суб'єктами, навчальним змістом та іншими факторами, які впливають на ефективність здобуття професійного рівня майбутніми педагогами. Тому акцент у цій моделі фокусується на описі її структури та функцій або дій, які здійснюються у системі, а також на взаємозв'язках між ними. Це дозволяє визначити склад, організацію і динаміку педагогічної системи. Застосування такого виду моделі забезпечує можливість більш глибоко розкрити цілісну природу та взаємозв'язок усіх компонентів освітнього процесу.

Запропоновану модель ми класифікуємо як структурно-функціональну, оскільки вона розкриває структуру естетичної компетентності майбутніх педагогів у процесі оволодіння

естетикою хореографічного мистецтва, відтворює взаємозв'язки між складовими цього процесу та демонструє динаміку його розвитку. Модель включає такі блоки: цільовизначення, базовий, організаційний, реалізаційний, рефлексивний.

У частині окреслення цілей і завдань визначається процес вибору, постановки та конкретизації цілей, виділення завдань і визначення шляхів до їх досягнення.

Блок базового визначення об'єднує методологічні підходи до вирішення досліджуваної проблеми, включаючи вибір і наукове обґрунтування методології, принципів, які необхідні для аналізу, розуміння та вирішення питань формування естетичної компетентності майбутніх педагогів засобами хореографії. Цей блок є ключовим у моделі, визначаючи її теоретичний фундамент, логіку, стратегію та методологічне бачення.

Організаційний блок представлено педагогічними умовами, які забезпечують виконання поставленої мети і завдань та досягнення очікуваного результату.

Реалізаційна складова моделі включає набір елементів, які окреслюють методи, форми, засоби і способи втілення педагогічної ідеї в навчальний процес майбутніх педагогів. Цей блок є педагогічним проєктуванням інструментів, котрі забезпечують ефективність і якість педагогічної моделі.

Рефлексивний блок уможливорює оцінку, аналіз і коригування педагогічного процесу, що втілюється в моделі. Це дозволяє виявити сильні і слабкі сторони, відповідність цілям, завданням і вимогам освітнього процесу, а також функціональні можливості моделі.

Розглянемо більш детально компоненти запропонованої моделі.

Мета педагогічної моделі – формування естетичної компетентності майбутніх педагогів засобами хореографічного мистецтва – полягає в їх підготовці до ефективного впливу на особистісний розвиток учнів. Модель спрямована на формування естетичного світогляду, цінностей і набуття досвіду художньо-творчої діяльності здобувачів вищої педагогічної освіти (Чжао Жуйсюе, 2022).

Результатом реалізації запропонованої моделі є досягнення високого рівня розвитку динамічної особистісної здатності майбутніх педагогів до естетичного розуміння та перетворення світу як носіїв та творців культури. Це визначає необхідність духовного, морального і творчого саморозвитку здобувачів вищої педагогічної освіти, що базується на їхньому бажанні освоїти цінності краси й естетичного ідеалу та на формуванні динамічної системи індивідуальних смислових естетичних орієнтирів, які набувають особистісного значення під час художньо-творчої хореографічної діяльності. На нашу думку, це є важливим фактором для виконання здобувачами вищої освіти своєї майбутньої педагогічної місії як наставника та друга для учнів.

Для досягнення зазначеної у функціональній моделі мети необхідно зреалізувати такі завдання:

1. Комплекс завдань ціннісно-мотиваційного змісту, котрий включає формування спрямованості майбутніх педагогів на сприйняття, осмислення та практичне використання естетичного емоційно-почуттєвого знання про цінності людського життя. Важливим є розвиток естетичної свідомості, духовних цінностей і здібностей до художньо-творчої діяльності, що є необхідним для успішної реалізації ролі педагога в сучасному світі (Чжао Жуйсюе, 2022). Це зумовлює формування в майбутніх педагогів естетичної спрямованості (потреб, установок, сприйняття, оцінок, емоцій), інтересів, становлення цінностей, вироблення смаку, вибір стилю та інші аспекти (Чжао Жуйсюе, Водяна, 2023а).

2. Комплекс завдань, пов'язаних із розвитком особистісних якостей майбутнього педагога і спрямованих на вдосконалення інструментів естетичної компетентності, таких як: креативність, емоційність, образність мислення, рефлексивність, комунікативність та ін.

3. Комплекс завдань, що охоплює когнітивно-рефлексивний аспект і передбачає освоєння естетичних знань щодо сутності, функцій, видів і жанрів мистецтва, особливостей естетичного сприймання й пізнання, а також ролі мистецтва в суспільстві та культурі. Ці знання мають вагоме значення для формування особистісно-світоглядної позиції майбутнього педагога. Важли-

вим є їхнє критичне осмислення, що забезпечує розвиток естетичної рефлексії.

4. Комплекс завдань діяльнісного змісту, який включає набуття вмінь і навичок використання естетичних знань. Він охоплює різні аспекти, зокрема використання різноманітних форм і методів художньо-естетичного впливу на учнів, інтеграцію теоретичних і практичних аспектів естетичної освіти, а також розвиток здатності майбутнього педагога до створення індивідуальної естетичної концепції, яка відповідає його духовним цінностям, та вміння знаходити відповідні естетичні форми і засоби для особистісного вираження.

Компоненти, які формують базовий блок, вибудовують стратегічні основи розвитку естетичної компетентності майбутніх педагогів засобами хореографічного мистецтва. Вони ґрунтуються на особистісному, компетентнісному, культурологічному, аксіологічному та діяльнісному методологічних підходах. Методологія дослідження зумовлює окреслення таких педагогічних принципів: суб'єкт-суб'єктної взаємодії; активності; індивідуалізації та диференціації освітнього процесу; цілеспрямованості; системності; активності; культуровідповідності та культуротворчості; ціннісної орієнтації особистісного розвитку майбутніх педагогів; смислотворення; інтеграції художньо-творчої діяльності з дослідницькою.

Коротко представимо педагогічні умови формування естетичної компетентності майбутніх педагогів засобами естетики танцю, які складають організаційний блок моделі.

Перша умова полягає в необхідності моніторингу рівня сформованості естетичної компетентності з допомогою відповідних методик.

Друга умова націлює на вибір форм і дотримання етапів навчального процесу, які б забезпечили створення мотиваційно-рефлексивного середовища для забезпечення особистісного естетичного розвитку майбутніх педагогів.

Застосування методів і прийомів, спрямованих на розвиток естетичної когнітивно-рефлексивної здатності здобувачів вищої педагогічної освіти, визначено третьою педагогічною умовою моделі формування естетичної компетентності.

Четвертою умовою є впровадження теоретичної та практичної художньо-творчої складової в усі види навчальної діяльності студентів.

П'ятою умовою є використання широкого спектру естетичних засобів хореографічного мистецтва для формування естетичної компетентності майбутніх педагогів.

Реалізаційний блок включає етапи формування естетичної компетентності здобувачів вищої освіти через хореографічне мистецтво, а також різні форми, методи та прийоми навчання. В роботі з майбутніми педагогами було визначено три взаємопов'язаних етапи.

Перший етап, орієнтований на емоції, включає ознайомлення з естетикою танцю, емоційне відчуття через чуттєве сприйняття, стимулювання естетичних потреб і розвиток інтересу до танцю.

Другий етап, спрямований на виразність і значення хореографічного мистецтва, зосереджується на аналізі художньої мови танцю та його естетичних засобів.

Третій етап націлено на розвиток оцінно-інтерпретаційних навичок майбутніх педагогів.

Для вирішення завдань кожного етапу використовуються методи дослідження естетики хореографічних творів. На першому етапі використовуються історико-генетичний та історико-функціональний методи, на другому – структурно-типологічний, системний і семіотичний, на третьому – компаративний і методи мистецтвознавчого аналізу (Чжао Жуйсюе, Водяна, 2023b).

Структурно-функціональна модель формування естетичної компетентності в майбутніх педагогів включає розширений перелік прийомів, які сприяють ефективному осмисленню та засвоєнню естетичного змісту хореографічних творів здобувачами педагогічної освіти. До цих прийомів відносимо такі: активізація вражень і емоцій під час спостереження за танцювальними композиціями як у відеозаписах, так і в «живому» виконанні; створення емоційних імпровізацій студентами для вираження своїх почуттів через танець; проведення рефлексій і дискусій щодо емоційного досвіду, який може бути висловлений за

допомогою фрази «Я відчуваю...»; спільна творча робота над створенням танцювальних композицій; застосування прийому «Музичний експресіонізм», де танцювальна імпровізація відбувається на основі емоційного переживання музики, що звучить; ведення «Творчого журналу емоцій» для фіксування емоційних переживань під час сприймання та виконання танців.

На другому етапі моделі формування естетичної компетентності на основі естетики хореографічного мистецтва використовуються такі прийоми: аналіз історичних джерел, соціокультурного контексту танцю, а також таких аспектів естетики хореографії, як жанр, епоха, стиль; вивчення лексики, композиції, малюнку, сюжету; розкриття символіки, значення музичного супроводу, ритму, костюмів і атрибутів.

Третій етап формування естетичної компетентності засобами хореографічного мистецтва включає такі прийоми: аналіз та оцінку естетичного змісту хореографічного твору (підготовка рецензій, відгуків, есе, презентацій, доповідей) для осмислення естетики танцю та висловлення власної інтерпретації. Зміст реалізаційного блоку втілюється в авторських вибіркових навчальних дисциплінах «Методика розвитку естетичної компетентності майбутніх педагогів засобами хореографії» та «Естетика танцю».

Заключний блок структурно-функціональної моделі є рефлексивним і включає засоби аналізу результатів процесу формування естетичної компетентності майбутніх педагогів засобами хореографічного мистецтва. Цей блок відбиває структуру досліджуваного об'єкта, визначає критерії оцінювання, показники та рівні його розвитку, а також передбачає використання відповідного діагностичного інструментарію.

Висновки. Представлена структурно-функціональна модель відображає організацію процесу естетичної підготовки майбутніх педагогів як систему, у якій системотворчим фактором є взаємозв'язок і взаємообумовленість між метою та результатом педагогічного процесу. Естетична компетентність майбутніх педагогів трактована як складова їхньої ключової загальнокультурної компетентності.

Перспективи подальших досліджень можуть полягати у вивченні можливостей використання засобів різних видів мистецтва (музики, образотворчого, театрального та ін.) у формуванні естетичної компетентності майбутніх педагогів та розробці відповідних спецкурсів.

Список використаної літератури

- Аторіна, В. М. (2021). *Розвиток естетичної компетентності майбутніх вихователів закладів дошкільної освіти у фаховій підготовці*. (Дис. д-ра філософії). Глухівський національний педагогічний університет імені Олександра Довженка. Глухів.
- Брюханова, Н. О., Корольова, Н. В. (2015). Педагогічне моделювання: стан і тенденції розвитку. *Теорія і практика управління соціальними системами*, 3, 64-71. Взято з http://nbuv.gov.ua/UJRN/Tipuss_2015_3_11
- Глазунова, Л. О. (2013). *Формування естетичної компетентності майбутнього вчителя-філолога засобами народознавства*. (Автореф. дис. канд. пед. наук). Житомирський державний університет ім. Івана Франка. Житомир.
- Лян, Цзе. (2021). *Формування естетичної компетентності майбутніх учителів музичного мистецтва у професійній підготовці*. (Дис. д-ра філософії). Державний заклад «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського». Одеса. Взято з <https://pdpu.edu.ua/doc/vr/2021/liancze/dis.pdf>
- Мартинець, Л. А. (2015). *Сучасні моделі освіти: навчально-методичний посібник*. Донецьк. Взято з <https://v.gd/9lplrc>
- Султанова, Л. (2016). Обґрунтування вибору методу моделювання у дослідженні процесу розвитку полікультурної компетентності майбутніх викладачів. *Витоки педагогічної майстерності. Педагогічні науки*, 17, 169-174. Взято з http://nbuv.gov.ua/UJRN/vpm_2016_17_30
- Сущенко, О. Г. (2010). *Теоретичні й практичні основи моделювання педагогічного процесу: навчально-методичний посібник*. Луганськ. Взято з <https://cutt.ly/iwhNkt4j>
- Чжао, Жуйсюе. (2022). Естетична компетентність майбутніх педагогів: філософсько-педагогічні аспекти. *Молодь і ринок*, 6 (204), 176-182. DOI: <https://doi.org/10.24919/2308-4634.2022.265888>
- Чжао, Жуйсюе, Водяна, В. О. (2023а). Аналіз структурних компонентів естетичної компетентності майбутніх педагогів. В кн. *Проблеми та перспективи розвитку науки, освіти, технологій та суспільства в XXI столітті: збірник тез доповідей міжнар. наук.-практ. конф. (Біла Церква, 30 березня 2023 р.)*. Біла Церква: ЦФЕНД. Взято з <https://drive.google.com/file/d/1xGbe8qyb6xLvespS5TfGHZC0QdVqV9By/view>
- Чжао, Жуйсюе, Водяна, В. О. (2023б). Застосування методів дослідження хореографічних творів у формуванні естетичної компетентності майбутніх педагогів. В кн. *Проблеми та перспективи розвитку науки, освіти і суспільства в XXI столітті: збірник тез доповідей Міжнар. наук.-практ. конф. (Рівне, 27 квітня 2023 р.)*. Рівне: ЦФЕНД. Взято з <https://drive.google.com/file/d/1JcFAfZSuJiQmUpjrsvxciD7ncUPuHTin/view>

**AESTHETIC COMPETENCE
OF APPLICANTS FOR HIGHER PEDAGOGICAL EDUCATION:
STRUCTURAL AND FUNCTIONAL MODEL**

The purpose of the article is to consider the pedagogical model of forming the aesthetic competence of future teachers by means of choreographic art, which combines structural analysis and functional modeling.

The pedagogical modeling of aesthetic competence of higher pedagogical education students by means of choreography is considered as structuring the educational process for analyzing and managing it in order to solve current problems with a systematic approach.

The proposed pedagogical model is a tool and conceptual framework that facilitates the understanding and explanation of the processes that occur during the formation of future teachers' aesthetic competence and reflects the effectiveness of the impact on their professional level.

The purpose of the pedagogical model of forming the aesthetic competence of future teachers by means of choreographic art is to prepare the teacher for effective influence on the personal development of students.

The result of the proposed model implementation is the achievement of a high level of development of the dynamic personal capacity of future teachers as carriers and creators of culture.

The model includes the following blocks: goal setting, basic, organizational, implementation, and reflective.

The structure of the pedagogical model reflects the interrelationships between the following elements: the purpose and result of the educational process; methodological approaches; pedagogical principles; stages, forms, methods, and techniques of teaching. The reflexive block of the model includes structural components, criteria for assessing levels of development, and diagnostic tools for analyzing the results of the formation of aesthetic competence of future teachers by means of choreographic art.

The presented structural-functional model reflects the organization of aesthetic training of future teachers as a system in which the systemic factor is the interconnection and interdependence between the goal and the result of the pedagogical process.

Keywords: *higher education institution; concept; competence approach; competence; professional competence; educational process; structural and functional model; system; choreography; art; aesthetics.*

References

- Atorina, V. M. (2021). *Rozvytok estetychnoi kompetentnosti maibutnikh vykhovateliv zakladiv doshkilnoi osvity u fakhovii pidhotovtsi [Development of aesthetic competence of future teachers of preschool education institutions in professional training]*. (PhD diss.). Hlukhivskiyi natsionalnyi pedahohichnyi universytet imeni Oleksandra Dovzhenka. Hlukhiv [in Ukrainian].
- Briukhanova, N. O., & Korolova, N. V. (2015). Pedahohichne modeliuвання: stan i tendentsii rozvytku [Pedagogical modeling: state and development trends]. *Teoriia i praktyka upravlinnia sotsialnyimi systemamy [Theory and practice of social systems management]*, 3, 64-71. Retrieved from http://nbuv.gov.ua/UJRN/Tipuss_2015_3_11 [in Ukrainian].

- Hlazunova, L. O. (2013). *Formuvannia estetychnoi kompetentnosti maibutnoho vchytelia-filoloha zasobamy narodoznavstva [Formation of the aesthetic competence of the future teacher-philologist by means of folk studies]*. (Extended abstract of PhD diss.). Zhytomirskiy derzhavnyi universytet imeni Ivana Franka. Zhytomyr [in Ukrainian].
- Lian, Tse. (2021). *Formuvannia estetychnoi kompetentnosti maibutnikh uchyteliv muzychnoho mystetstva u profesiinii pidhotovtsi [Formation of aesthetic competence of future music teachers in professional training]*. (PhD diss.). Derzhavnyi zaklad «Pivdenoukrainskyi natsionalnyi pedahohichnyi universytet imeni K. D. Ushynskoho». Odesa. Retrieved from <https://pdpu.edu.ua/doc/vr/2021/lianze/dis.pdf> [in Ukrainian].
- Martynets, L. A. (2015). *Suchasni modeli osvity [Modern models of education]: navchalno-metodychnyi posibnyk*. Donetsk. Retrieved from <https://v.gd/9lplrc> [in Ukrainian].
- Sultanova, L. (2016). Obhruntuvannia vyboru metodu modeliuvannia u doslidzhenni protsesu rozvytku polikulturnoi kompetentnosti maibutnikh vykladachiv [Justification of the choice of the modeling method in the study of the process of developing the multicultural competence of future teachers]. *Vytoky pedahohichnoi maisternosti. Pedahohichni nauky [Origins of pedagogical skills. Pedagogical sciences]*, 17, 169-174. Retrieved from http://nbuv.gov.ua/UJRN/vpm_2016_17_30 [in Ukrainian].
- Sushchenko, O. H. (2010). *Teoretychni y praktychni osnovy modeliuvannia pedahohichnoho protsesu [Theoretical and practical foundations of modeling the pedagogical process]: navchalno-metodychnyi posibnyk*. Luhansk. Retrieved from <https://cutt.ly/iwhNkt4j> [in Ukrainian].
- Zhao, Zhuysyue. (2022). *Estetychna kompetentnist maibutnikh pedahohiv: filosofsko-pedahohichni aspekty [Aesthetic competence of future teachers: philosophical and pedagogical aspects]*. *Molod i rynek [Youth and the market]*, 6 (204), 176-182. DOI: <https://doi.org/10.24919/2308-4634.2022.265888> [in Ukrainian].
- Zhao, Zhuysyue, & Vodiana, V. O. (2023a). Analiz strukturnykh komponentiv estetychnoi kompetentnosti maibutnikh pedahohiv [Analysis of structural components of aesthetic competence of future teachers]. In *Problemy ta perspektyvy rozvytku nauky, osvity, tekhnologii ta suspilstva v XXI stolitti [Problems and prospects of the development of science, education, technologies and society in the 21st century]: zbirnyk tez dopovidei mizhnarodnoi naukovo-praktychnoi konferentsii*. Bila Tserkva: TsFEND. Retrieved from <https://drive.google.com/file/d/1xGbe8qyb6xLvespS5TfGHZC0QdVqV9By/view> [in Ukrainian].
- Zhao, Zhuysyue, & Vodiana, V. O. (2023b). Zastosuvannia metodiv doslidzhennia khoreorafichnykh tvoriv u formuvanni estetychnoi kompetentnosti maibutnikh pedahohiv [The application of research methods of choreographic works in the formation of aesthetic competence of future teachers]. In *Problemy ta perspektyvy rozvytku nauky, osvity i suspilstva v XXI stolitti [Problems and prospects of the development of science, education and society in the 21st century]: zbirnyk tez dopovidei mizhnarodnoi naukovo-praktychnoi konferentsii*. Rivne: TsFEND. Retrieved from <https://drive.google.com/file/d/1JcFAfZSuJiQmUpjrsvxciD7ncUPuHTin/view> [in Ukrainian].

Одержано 11.08.2023 р.